

Sygn. akt: I C 178/21

WYROK KOŃCOWY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Kosowska

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. Ł. i M. Ł.**

przeciwko **Raiffeisen Bank (...)** z siedzibą w W. prowadzącemu w Polsce działalność za pośrednictwem **Raiffeisen Bank (...)** (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 48.740 zł 72 gr (czterdzieści osiem tysięcy siedemset czterdzieści złotych siedemdziesiąt dwa grosze) i kwotę 23.205,09 CHF (dwadzieścia trzy tysiące dwieście pięć 09/100 CHF) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie z tym że od kwoty:

- 12.549 zł 86 gr i 7.216,33 CHF od dnia 1 grudnia 2021 r. do dnia zapłaty,

- 33.209 zł 47 gr i 15.988,76 CHF od dnia 31 października 2023 r. do dnia zapłaty,

II. oddała powództwo w zakresie żądania odsetek od kwot: 33.209 zł 47 gr i 9.403,22 CHF w okresie od 1 grudnia 2021 r. do 30 października 2023 r.

III. w pozostałym zakresie postępowanie umarza,

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powodów tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 11.467 (jedenaście tysięcy czterysta sześćdziesiąt siedem) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, w tym kwotę 9.467 (dziewięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt siedem) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 178/21

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 15.02.2021 r. W pozwie z dnia 9 lutego 2021 r. (data nadania: 15.02.2021 r.) przeciwko Raiffeisen Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, powodowie M. Ł. i S. Ł. wnieśli o:

1) ustalenie nieważności ex tunc umowy o kredyt hipoteczny nr (...) z dnia 02.07.2008 r. zawartej przez powodów z (...) S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce,

ewentualnie (alternatywa rozłączna do pkt 1.1.):

ustalenie, że ww. umowa obowiązuje ex tunc z wyłączeniem postanowień § 2 ust. 1 zdanie 2 ww. umowy oraz § 7 ust. 4, § 9 ust. 2, § 13 ust. 7 regulaminu kredytu hipotecznego udzielonego przez (...) stanowiącego załącznik nr (...) do umowy, jako niewiążących ex tunc powodów postanowień niedozwolonych w umowach z konsumentami, a wiąże ex tunc powodów w pozostałym zakresie, jako kredyt złotówkowy w kwocie 100.000 zł, bez indeksacji do franka szwajcarskiego, w tym z oprocentowaniem uregulowanym w § 3 ww. umowy,

2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 12.549,86 zł oraz 7.216,33 CHF albo ewentualnie kwoty 43.321,01 zł albo ewentualnie kwoty 10.159,47 CHF, w każdym z ww. alternatywnych rozłącznie wariantów z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 01.01.2021 r. do dnia zapłaty.

Nadto wniesli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów wynikającej z norm przepisanych kwoty tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym zastępstwa procesowego powodów.

W uzasadnieniu swoich żądań powodowie wskazali, że chcieli uzyskać środki na dokończenie budowy domu. W tym celu zawarli umowę o kredyt hipoteczny nr (...). Powodowie dochodzą roszczenia pieniężnego na podstawie art. 410 k.c. jako zwrotu świadczenia nienależnego. Umowa kredytu zawarta przez powodów zawierała abuzywną klauzulę indeksacyjną, na którą składają się § 2 ust. 1 zd. 2 umowy oraz § 7 ust. 2, § 9 ust. 2, § 13 ust. 7 Regulaminu. Powodowie zawarli umowę jako konsumenci, a ww. postanowienia nie zostały indywidualnie z nimi uzgodnione. Zastosowana w umowie klauzula indeksacyjna kształtuje prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interes konsumentów, przez to, że umowa nie zawiera weryfikowalnego sposobu ustalania przez bank kursu (...). Powyższa klauzula ex tunc na mocy art. 3851 § 1 k.c. nie wiąże oraz skutkuje upadkiem całkiem umowy – jej nieważnością (k. 4-13).

Powodowie pismem z dnia 16.03.2021 r. wskazali, że ich intencją od samego początku było skierowanie pozwu przeciwko Raiffeisen Bank (...) z siedzibą w W., prowadzącej w Polsce działalność gospodarczą przez oddział: Raiffeisen Bank (...) (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce (k. 77).

Pozwany wniósł o odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt. 3 k.p.c. z uwagi na brak zdolności sądowej pozwanego. W przypadku nieuwzględnienia ww. wniosku pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W każdym przypadku pozwany wniósł o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, według norm przepisanych.

Pozwany przyznał, że strony łączy umowa o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej, a w dniu 03.04.2014 r. strony zawarły aneks do umowy, na podstawie którego kredyt spłacany jest w walucie obcej. Zawarta umowa jest ważna i skuteczna, a tym samym wiąże powodów. Pozwany wskazał, że powodowie mieli możliwość negocjowania warunków umowy w trakcie trwania procedury kredytowej oraz wpływania na jej treść. Postanowienia umowy dotyczące klauzuli indeksacyjnej zostały indywidualnie uzgodnione z powodami oraz nie są abuzywne. Treść umowy nie została ukształtowana w sposób niejednoznaczny, a także sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy strony powodowej. Pozwany przy zawieraniu umowy kredytu jak i w procesie poprzedzającym jej podpisanie wypełnił obowiązek informacyjny względem powodów. Pozwany nie miał możliwości dowolnego kształtowania tabeli kursowej. Pozwany podniósł, że powodowie nie mają interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie, ponieważ powodowie mogą posłużyć się dalej idącym środkiem prawnym tj. żądaniem zapłaty. Nie może zostać zwrócone świadczenie uiszczone przez kredytobiorcę w sytuacji, gdy jest on nadal dłużnikiem banku i to w znacznych rozmiarach. Pozwany w takiej sytuacji nie jest bezpodstawnie wzbogacony, a wobec tego i żądanie zwrotu jakiegokolwiek kwoty jest bezzasadne. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń dochodzonych przez powodów.

(k. 81-108)

W dniu 22.12.2021 r. Sąd Okręgowy w O. wydał wyrok częściowy i wstępny, w którym oddalił powództwo o ustalenie nieważności umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 02.07.2008 r. zawartej przez powodów z (...) S.A. Oddział w Polsce. Natomiast ustalił, że umowa kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 02.07.2008 r. obowiązuje od daty jej zawarcia

z wyłączeniem postanowień: § 2 ust. 1 zdanie 2 tej umowy, § 7 ust. 4, § 9 ust. 2, § 13 ust. 7 stanowiącego załącznik nr (...) do umowy Regulaminu kredytu hipotecznego, a wiąże od początku powodów w pozostałym zakresie, jako umowa kredytu złotówkowego w kwocie 100.000 zł, bez indeksacji do franka szwajcarskiego, w tym z oprocentowaniem uregulowanym w § 3 umowy. Ponadto, Sąd oddalił powództwo o zapłatę kwot 12.549,86 zł i 7.216,33 CHF, zaś uznał roszczenie ewentualne o zapłatę kwoty 43.321,01 zł za usprawiedliwione co do zasady.

Od powyższego wyroku obie strony wniosły apelację. Na skutek apelacji wywiezionej przez powodów Sąd Apelacyjny w B. zmienił zaskarżony wyrok w punktach II, III, IV i V w ten sposób, że:

- ustalił, że umowa kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 02.07.2008 r. zawartej przez powodów z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) S.A. Oddział w Polsce jest nieważna,
- uznał powództwo o zapłatę oparte na nieważności powyższej umowy za usprawiedliwione co do zasady,
- oddalił apelację pozwanego (k. 309, 459).

Powodowie pismem z wniesionym w dniu 02.10.2023 r. dokonali modyfikacji powództwa w pkt 2 w ten sposób, że wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 48.759,33 zł oraz 23.305,09 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 45.759,33 zł oraz 16.619,55 CHF za okres od dnia 01.12.2021 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 6.585,54 CHF za okres od 15-go dnia od doręczenia niniejszego pisma pozwanemu do dnia zapłaty.

Powodowie cofnęli ze zrzeczeniem się roszczenia pozew w zakresie roszczenia o odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od dnia 01.01.2021 r. do 30.11.2021 r. od kwot dochodzonych w pkt 2.1. petitum pozwu.

(pismo powodów – k. 494-497)

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, w tym również w zakresie wynikającym z modyfikacji powództwa dokonanym pismem z dnia 29.09.2023 r. Pozwany wyraził zgodę na cofnięcie pozwu w części określonej pismem procesowym z dnia 29.09.2023r. Ponadto, wniósł o zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, według norm przepisanych.

(pismo pozwanego – k. 548-549)

Na rozprawie w dniu 21.11.2023 r. powodowie ograniczyli roszczenie w PLN do kwoty 48.740,71 zł i cofnęli powództwo o kwotę 19 zł w tym zakresie ze zrzeczeniem się roszczenia.

(protokół rozprawy – k. 563)

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 9 lipca 2008 r. (sporządzona 2 lipca 2008 r.) powodowie jako konsumenci zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego banku (...) S.A. Spółką Akcyjną Oddział w Polsce – umowę o kredyt hipoteczny nr (...). Ich celem było uzyskanie środków na dokończenie budowy domu.

(dowód: umowa kredytu - k. 26-31 oraz k. 136-143, odpis z rejestru przedsiębiorców KRS dot. pozwanego – k. 114-122, zeznania powódki – k. 291v - 292)

Umowa została podpisana na podstawie wniosku o kredyt hipoteczny, w którym wnioskowaną kwotę kredytu powodowie oznaczyli w walucie polskiej (100.000 PLN) oraz wskazując jako walutę wnioskowanego kredytu walutę szwajcarską (...).

Powodowie składając wniosek o kredyt podpisali oświadczenie dotyczące ryzyka kursowego związanego z zawarciem umowy kredytu w walucie obcej oraz że rezygnują z zaciągnięcia kredytu w złotych.

(dowód: wniosek o kredyt hipoteczny k. 128-130, oświadczenie wnioskodawcy związane z ubieganiem się o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej – k. 132)

Zawierając umowę powodowie podpisali oświadczenie, że:

- zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka zmiany stopy procentowej oraz ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej,
- będąc w pełni świadomi ryzyka kursowego, rezygnują z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonują wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej,
- potwierdzili, że znane są im postanowienia umowy o kredyt hipoteczny oraz Regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez poprzednika prawnego pozwanego w odniesieniu do kredytów indeksowanych do waluty obcej,
- zostali poinformowani, że aktualna wysokość kursów waluty obcej dostępna jest w placówkach banku,
- są świadomi, że ponoszą ryzyko zmiany stopy procentowej oraz ryzyko kursowe związane z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt i ma ono wpływ na wysokość zobowiązania względem banku wynikającego z umowy oraz na wysokość rat spłaty kredytu,
- są świadomi, że kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w regulaminie zaś saldo zadłużenia kredytu będzie wyrażone w walucie obcej, a ponadto, że raty kredytu wyrażone będą w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w regulaminie.

(dowód: oświadczenie kredytobiorcy zw. z zaciągnięciem kredytu zabezpieczonego hipoteką - k. 145)

Zgodnie z umową Bank udzielił powodom kredytu w kwocie 100.000 zł (PLN) na budowę domu systemem gospodarczym (§ 2 ust. 1 i ust. 2 umowy).

W § 2 ust. 1 zdanie drugie umowy wskazano, że „Kredyt jest indeksowany do waluty obcej (...)”

Okres kredytowania ustalono na 240 miesięcy (§ 2 ust. 3 i § 6 ust. 4 umowy). Raty spłaty określono jako równe, miesięczne, obejmujące kapitał i odsetki (§ 6 ust. 1 i ust. 2 umowy).

Oprocentowanie kredytu ustalono jako zmienne i stanowiące sumę stałej marży 1,30 punktów procentowych oraz stopy referencyjnej LIBOR 3M (...). Na dzień sporządzenia umowy oprocentowanie wynosiło 4,09000 % w stosunku rocznym. Zasady naliczania odsetek, ustalania wysokości oprocentowania oraz zasady zmiany oprocentowania zostały określone w regulaminie (§ 3 umowy). Zgodnie z § 2 pkt 17 ppkt b) regulaminu LIBOR to stopa procentowa, według której banki gotowe są udzielać pożyczek w walutach wymienialnych innym bankom na londyńskim rynku bankowym, przy czym indeks przy nazwie stopy oznacza okres jakiego dotyczy stopa. Stopa LIBOR ustalana jest w dniu robocze na podstawie stóp zgłaszanych przez uczestników fixingu organizowanego przez (...) Stowarzyszenie (...) ((...)) i podawane jest ok. godz. 11 czasu londyńskiego przez serwis (...).

Raty kredytu oraz inne należności związane z kredytem miały być pobierane z rachunku wskazanego przez kredytobiorcę w pełnomocnictwie, stanowiącym załącznik do umowy. Kredytobiorca zobowiązany był na podstawie umowy do utrzymywania wystarczających środków na ww. rachunku uwzględniając możliwe wahania kursowe w przypadku indeksowanych do waluto obcych. (§ 6 ust. 6 umowy).

Wypłata kredytu zgodnie z umową miała odbyć się w transzach na podstawie pisemnej dyspozycji kredytobiorcy na rachunek bankowy w niej wskazany, po spełnieniu przez kredytobiorcę warunków uruchomienia kredytu (§ 5 ust 1-4

umowy). Szczegółowe zasady wypłaty kredytu zostały określone w „Regulaminie kredytu hipotecznego udzielanego przez (...), stanowiącego integralną część umowy (§ 1 ust. 2 umowy).

Zgodnie z treścią ww. regulaminu w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej:

- a) kredyt był udzielany w złotych (§ 4 ust. 1 regulaminu),
- b) wypłata kredytu miała następować w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z Tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków z kredytu; w przypadku wypłaty kredytu w transzach stosuje się kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty poszczególnych transz (§ 7 ust. 4. zdanie pierwsze i drugie regulaminu),
- c) saldo zadłużenia z tytułu kredytu miało być wyrażone w walucie obcej i obliczone według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu; w przypadku wypłaty kredytu w transzach saldo zadłużenia z tytułu kredytu obliczane jest według kursów stosowanych przy wypłacie poszczególnych transz (§ 7 ust. 4 zdanie trzecie i czwarte regulaminu),
- d) raty spłaty miały być wyrażone w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane z rachunku bankowego kredytobiorcy prowadzonego w PLN, według kursu sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w Banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (§ 9 ust. 2 pkt 1 regulaminu),
- e) jeśli dzień wymagalności raty kredytu przypada na dzień wolny od pracy, stosuje się kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu (§ 9 ust. 2 pkt 2 regulaminu),
- f) wcześniejsza spłata dokonywana jest w oparciu o kurs sprzedaży zgodnie z Tabelą obowiązującą w banku w momencie realizacji dyspozycji (§ 13 ust. 7 regulaminu),
- g) Tabelę zdefiniowano jako Tabelę kursów walut obcych obowiązującą w Banku (§ 2 pkt 12 regulaminu),
- h) Bank na wniosek kredytobiorcy mógł wyrazić zgodę na zmianę waluty kredytu, natomiast szczegółowe warunki zmiany zostały określone w § 14 regulaminu (§ 14 ust. 1 regulaminu),
- i) Bank zastrzegł sobie prawo do zmiany regulaminu; w przypadku zmiany Bank przesyła kredytobiorcy tekst zmian, a zmieniony regulamin zaczyna obowiązywać po upływie 14 dni od doręczenia tekstu zmian, chyba że kredytobiorca złoży w tym terminie pisemne wypowiedzenie umowy (§ 23 ust. 1 i 2 regulaminu).

Żadne postanowienie umowy ani regulaminu nie wskazywało, w jaki sposób Bank ustala kursy walut w ramach wskazanej (...).

Wszelkie zmiany umowy wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności za wyjątkiem zmian w Regulaminie, zmian w Taryfie, zmian oprocentowania oraz innych przypadków przewidzianych w umowie lub Regulaminie (§ 14 umowy). Kredytobiorca wszystkie informacje dotyczące zmiany stopy procentowej, wysokości rat spłaty oraz terminów spłaty miał otrzymywać w wyciągu bankowym dotyczącym kredytu (§ 6 ust. 7 umowy).

Od zadłużenia przeterminowanego Bank uprawniony jest do pobrania odsetek o charakterze zmiennym, które w dniu sporządzania umowy wynosiły 16% w stosunku rocznym (§ 8 ust. 1 umowy).

Kredyt został zabezpieczony hipoteką kaucyjną do kwoty 200.000 zł na prawie własności nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w G. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) (§ 7 ust. 1 umowy).

(dowód: umowa kredytu – k. 26-31 oraz k. 136-143, warunki udzielania elastycznego kredytu domowego – k. 45-48, regulamin kredytu hipotecznego k. 32-40 oraz k. 139-143, pełnomocnictwo – k. 41-42, oświadczenie kredytobiorcy o

ustanowieniu hipoteki kaucyjnej – k. 43, oświadczenie o poddaniu się egzekucji – k. 44, decyzja kredytowa – k. 134, zaświadczenie – k. 53-58, wydruk księgi wieczystej o numerze (...)

W dniu 03.04.2014 r. strony podpisały aneks do umowy nr (...) sporządzony w dniu 27.03.2014 r., na podstawie którego powodowie rozpoczęli spłatę udzielonego kredytu w walucie obcej (...). Aneks wszedł w życie w dniu jego podpisania przez strony (§1 ust. 1 oraz § 9 aneksu do umowy).

(dowód: aneks nr (...) – k. 49-52 oraz k. 147-148, zaświadczenie – k. 53-58)

Ani przed, ani po zawarciu umowy powodów nie informowano o sposobie ustalania kursów walut w ramach (...), w tym jak zostanie obliczona kwota wyłaconego kredytu oraz kwota rat spłaty.

(dowód: zeznania powódki – k. 291v-292)

Powodowie od 02.07.2008 r. do 20.04.2023 r. na pozwanego dokonali wpłat w łącznej wysokości 48.740,71 zł oraz 23.205,09 CHF.

(dowód: zaświadczenie 53-58, potwierdzenie przelewów – k. 499-534, bezsporne – protokół rozprawy z dnia 21.11.2023 r. – k. 563)

Powodowie pismem z dnia 18.12.2020 r. wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 48.759,33 zł oraz 16.619,55 CHF tytułem zwrotu świadczeń spełnionych przez nich nienależnie w okresie od 22.07.2008 r. do 22.10.2020 r. w wykonaniu umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 02.07.2008 r.

(dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty wraz potwierdzeniem nadania i odbioru – k. 65-68)

Pozwany w dniu 14.03.2023 r. oświadczył, że na podstawie art. 497 k.c. w zw. z art. 496 k.c. korzysta z prawa zatrzymania świadczenia, które w razie uwzględnienia roszczenia objętego powództwem, do czasu zaoferowania pozwanemu zwrotu świadczenia w postaci kwoty kredytu w wysokości 100.000 zł wyłaconego stronie powodowej albo zabezpieczenia roszczenia o jej zwrot.

(dowód: oświadczenie pozwanego z dnia 14.03.2023 r. – k. 416-417, 426-427)

Powodowie pismem z dnia 22.03.2023 r. zaoferowali pozwanemu zaspokojenie wierzytelności Banku o zapłatę 100.000 zł tytułem zwrotu nienależnie spełnionego przez Bank do ich majątku świadczenia w wykonaniu nieważnej umowy ze środków spłaconych na rzecz banku przez powodów w okresie wykonywania umowy.

(dowód: oświadczenie powodów wraz z dowodem doręczenia – k. 443-449)

Sąd zważył, co następuje:

W związku z treścią zapadłego w sprawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 kwietnia 2023 r., który prawomocnie przesądził kwestię nieważności umowy, na dalszym etapie postępowania sądowego konieczne stało się ustalenie czy wysokość dochodzonego przez powodów roszczenia znajduje uzasadnienie w zgromadzonym materiale dowodowym oraz czy zgłoszone zarzuty przedawnienia i zatrzymania są skuteczne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że powodowie ostatecznie z tytułu nieważności umowy dochodzili kwoty 48.759,33 zł oraz 23.305,09 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 45.759,33 zł oraz 16.619,55 CHF za okres od dnia 01.12.2021 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 6.585,54 CHF za okres od 15-go dnia od doręczenia pisma modyfikującego powództwo pozwanemu do dnia zapłaty. Powodowie określili, że powyższe kwoty stanowią sumę uiszczonych przez nich na rzecz pozwanego kwot od dnia zawarcia umowy do dnia 20.04.2023 r.

Pozwany początkowo kwestionował wysokość dochodzonego przez powodów świadczenia nienależnego. Na rozprawie w dniu 21.11.2023 r. pełnomocnik pozwanego oświadczył, że nie kwestionuje wysokości wpłat dokonanych w (...)

podanych przez stronę powodową, natomiast wskazał, że roszczenie w PLN jest zawyżone. Zgodnie z wyliczeniami pozwanego suma wpłat wynosiła 48.740,72 zł, a nie kwotę wskazaną ostatecznie przez powodów. Wobec powyższego powodowie ograniczyli żądanie pozwu dochodzonego w PLN do niekwestionowanej wysokości przez pozwanego.

Zgodnie z poglądem przyjętym przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7.05.2021 r. w sprawie (...), w przypadku następczej nieważności umowy kredytowej po obu jej stronach powstają odrębne roszczenia o zwrot świadczeń nienależnie spełnionych. Ostatecznie zatem świadczenia te podlegają zwrotowi niezależnie od siebie, bez konieczności badania z urzędu, czy ich wzajemna wysokość prowadzi do powstania stanu wzbogacenia, który byłby miarą zwrotu różnicy między tymi świadczeniami. Sąd Najwyższy nadał wskazanej uchwale moc zasady prawnej, co oznacza, że będzie ona stosowana przez ten sąd również w innych sprawach.

Z uwagi na powyższe w oparciu o art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz na rzecz powodów kwotę 48.740,72 zł oraz 23.205,09 CHF, o czym orzekł jak w **punkcie I sentencji wyroku**. Powyższe kwoty stanowią sumę świadczeń uiszczonych przez powodów tytułem spłaty rat kapitałowo-odsetkowych od dnia 02.07.2008 r. do 20.04.2023 r.

Bezzasadne jest powoływanie się na przez Bank na brak obowiązku zwrotu świadczenia z uwagi na przepisy art. 411 k.c., gdyż w pkt. 1 tej regulacji wyraźnie wskazano, że nie dotyczy on sytuacji, w której zwrot ma dotyczyć świadczenia spełnionego m.in. w wykonaniu nieważnej czynności prawnej – jak w sprawie niniejszej.

Strona powodowa spłacając kredyt nie spełniała również świadczeń z tytułu umowy przed nadejściem terminu ich wymagalności (art. 411 pkt 4 k.c.), skoro z uwagi na nieważność umowy nie była zobowiązana do takich spłat, a co najwyżej do zwrotu świadczenia nienależnego, jakim stała się wypłacona jej kwota kredytu.

Podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia o zapłatę nie zasługuje na podzielenie. Pobranie środków z rachunku bankowego powodów przez Bank następowało w wyniku nieważnej czynności prawnej, dlatego nie można tego określić jako świadczenia okresowego. Zastosowanie zatem znajdzie co do zasady w niniejszej sprawie dziesięcioletni termin przedawnienia, albowiem roszczenie powodów powstało przed zmianą przepisów wprowadzonych ustawą z 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 poz. 1104). Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 3 ww. ustawy do przysługujących konsumentowi roszczeń powstałych przed dniem wejścia jej w życie i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, których terminy przedawnienia są określone w art. 118 i art. 125 § 1 kodeksu cywilnego, stosuje się jego przepisy w brzmieniu dotychczasowym. Skoro zatem powodowie dochodzą roszczenia z tytułu pobranych im środków w okresie od 02.07.2008 r. do 20.04.2023 r. to w dacie wejścia w życie zmienianych przepisów – 9 lipca 2018 r. – dziesięcioletni termin przedawnienia nie upłynął, a zatem ma on zastosowanie w dalszym ciągu w zakresie roszczeń powodów z tytułu zapłaty. Należy odwołać się też do wyroków (...) z dnia 22.04.2021 r. w sprawie (...) i z dnia 10.06.2021 r. w sprawie(...) oraz w połączonych sprawach od (...) uznając w tej mierze zarzut za bezskuteczny. Zgodnie z wyrokami (...), przepisy dyrektywy (...) w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich sprzeciwiają się przedawnieniu roszczeń konsumenckich, mających na celu stwierdzenie, że dane postanowienia umowne mają charakter nieuczciwy, jednak nie sprzeciwiają się przedawnieniu roszczeń restytucyjnych będących następstwem takiego stwierdzenia. Co więcej, bieg terminu przedawnienia takich roszczeń nie może się skończyć przed datą powzięcia przez konsumenta wiedzy o niedozwolonym charakterze takiego postanowienia, względnie przed dniem, w którym przy zachowaniu przeciętnej staranności wiedzę taka mógł obiektywnie rzecz biorąc powziąć. „Należy zauważyć, że termin przedawnienia może być zgodny z zasadą skuteczności tylko wtedy, gdy konsument miał możliwość poznania swoich praw przed rozpoczęciem biegu lub upływem tego terminu.” (teza 46 do wyroku (...) (...)). Nie oznacza to jednak, że zdarzenie to nie może nastąpić później to jest pomiędzy dowiedzeniem się o wadach umowy np. od adwokata, a momentem złożenia pozwu w sądzie.

Wskazano tam również, że zasadę skuteczności ochrony praw konsumentów „...należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie krajowemu uregulowaniu przewidującemu, że wytoczone przez konsumenta powództwo o zwrot kwot nienależnie wypłaconych na podstawie nieuczciwych warunków umownych w rozumieniu dyrektywy

(...) lub warunków sprzecznych z wymogami dyrektywy (...) podlega trzyletniemu terminowi przedawnienia rozpoczynającemu bieg w dniu, w którym nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie.” (teza 66 do wyroku (...) z dnia 22.04.2021 r. w sprawie w sprawie (...)). Podnoszono jednak, że z uwagi na tak krótki okres przedawnienia w prawie krajowym – 3 lata, nie można tego uznać za czas możliwy na podjęcie stosownej reakcji przez konsumenta. Podobnie wcześniej omawiany wyrok (...) dotyczy 5 letniego okresu przedawnienia liczonego w prawie francuskim od dnia zawarcia umowy. W prawie polskim okres przedawnienia tego typu roszczeń wynosił 10 lat tak więc jest w ocenie Sądu dostatecznym na pozyskanie stosownej wiedzy i podjęcie kroków procesowych przez konsumenta.

Podobne stanowisko do wyroku (...), w dniu 7 maja 2021 r zajął polski Sąd Najwyższy. Sąd uznał, iż rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia rozpoczyna się w momencie zakwestionowania umowy frankowej - złożenia reklamacji, wystosowanie wezwania do zapłaty, złożenia pozwu w Sądzie.

Powodowie żądali zasądzenia odsetek za opóźnienie od kwoty 45.759,33 zł oraz 16.619,55 CHF za okres od dnia 01.12.2021 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 6.585,54 CHF za okres od 15-go dnia od doręczenia pisma modyfikującego powództwo pozwanemu do dnia zapłaty i to żądanie zostało uwzględnione jedynie w części – co do zasądzenia odsetek za opóźnienie jednakże od innej daty początkowej. Żądanie powodów zostało uznane przez Sąd za zasadne od kwoty 12.549,86 zł i 7.216,33 CHF od dnia 01.12.2021 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 33.209,47 zł i 15.988,76 CHF od dnia 31.10.2023 r. do dnia zapłaty. Wyjaśnić należy, że powodowie składając pozew żądali zasądzenia kwoty 12.549,86 zł oraz 7.216,33 CHF z tytułu nieważności umowy wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01.01.2021 r. do dnia zapłaty. W dniu pouczenia powodów przez Sąd o skutkach prawnych ustalenia nieważności umowy tj. w dniu 30.11.2021 r. powyższe żądanie powodów pozostawało aktualne dokładnie w takiej samej wysokości jak w dniu wniesienia pozwu. Z tego względu zasadne było zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 01.12.2021 r. do dnia zapłaty od kwoty 12.549,86 zł oraz 7.216,33 CHF. Natomiast powodowie dokonali modyfikacji powództwa i rozszerzyli je dopiero pismem wniesionym w dniu 02.10.2023 r. W związku z powyższym od kwoty żądanej na późniejszym etapie postępowania możliwe było zasądzenie odsetek dopiero po tym, jak pozwanemu zostało doręczone pismo rozszerzające powództwo i umożliwieniu ustosunkowania się do tego żądania. Sąd wyznaczył termin 14 dni na udzielenie odpowiedzi. Pozwany pismo modyfikujące powództwo odebrał w dniu 16.10.2023 r., a więc 14-dniowy termin upłynął w dniu 30.10.2023 r. Tym samym pozwany od dnia 31.10.2023 r. pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu żądania zgłoszonego przez powodów w dniu 02.10.2023 r. W związku z powyższym zasadne było zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 33.209,47 zł (różnica pomiędzy kwotą od której powodowie żądali odsetek 45.759,33 zł, a kwotą 12.549,86 zł od której odsetki zostały zasądzone od dnia 01.12.2021 r.) oraz od kwoty 15.988,76 CHF (różnica pomiędzy kwotą od której powodowie żądali odsetek 23.305,09 CHF, a kwotą 7.216,33 CHF zł od której odsetki zostały zasądzone od dnia 01.12.2021 r.) od dnia 31.10.2023 r. do dnia zapłaty.

W związku z tym, Sąd na podstawie art. 481 § 1 k.c. zasądził odsetki za opóźnienie od kwoty 12.549,86 zł i 7.216,33 CHF od dnia 01.12.2021 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 33.209,47 zł i 15.988,76 CHF od dnia 31.10.2023 r. do dnia zapłaty, o czym orzekł w **punkcie I sentencji wyroku**, zaś w pozostałym zakresie żądanie o zasądzenie odsetek tj. od kwoty 33.209,47 zł i 9.403,22 CHF od dnia 01.12.2021 r. do 30.10.2023 r. oddalił jako bezzasadne, o czym orzekł w **punkcie II sentencji wyroku**.

Żądanie powodów zostało uznane przez Sąd za zasadne co do kwot pierwotnie dochodzonych od dnia 1 grudnia 2021 r. tj. od dnia następnego po dniu zamknięcia rozprawy poprzedzającego wydania wyroku przesądzającego zasadę. Z uwagi na skomplikowany charakter sprawy, konieczność pouczenia powodów przez Sąd o skutkach uznania umowy za nieważną, mnogość zarzutów oraz rozbieżność orzecznictwa pozwany dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego miał dostateczną wiedzę, która pozwalała mu na ocenę zasadności roszczeń powodów.

Należy tu podkreślić, iż rozwiązanie to nie statuuje powodów jako konsumentów w sytuacji gorszej niż innych uczestników obrotu. Jest ono właśnie konsekwencją wynikającą z uprzywilejowania ich pozycji, w wyniku której jednostronnym oświadczeniem mogą spowodować rozerwanie węzła prawnego albo też utrzymanie zobowiązania.

Pozwany pismem z dnia 14.03.2023 r. oświadczył, że na podstawie art. 497 k.c. w zw. z art. 496 k.c. korzysta z prawa zatrzymania świadczenia, które w razie uwzględnienia roszczenia objętego powództwem, do czasu zaoferowania pozwanemu zwrotu świadczenia w postaci kwoty kredytu w wysokości 100.000 zł wypłaconego stronie powodowej albo zabezpieczenia roszczenia o jej zwrot. W ocenie Sądu co do zasady wnioski pozwanego mogłyby zostać uwzględnione w niniejszej sprawie, jednakże powodowie w dniu 22.03.2023 złożyli oświadczenie, w którym zaoferowali pozwanemu zwrot otrzymanego od banku świadczenia w postaci wypłaconego kapitału kredytu. Wobec spełnienia przez powodów warunku dotyczącego zaoferowania określonej kwoty zarzut zatrzymania nie został przez Sąd uwzględniony.

Powodowie pismem z dnia 02.10.2023 r. cofnęli ze zrzeczeniem się roszczenia pozew w zakresie roszczenia o odsetki ustawowe za opóźnienie za okres od dnia 01.01.2021 r. do 30.11.2021 r. od kwot 12.549,86 zł i 7.216,33 CHF. Następnie, na rozprawie w dniu 21.11.2023 r. powodowie cofnęli powództwo z zrzeczeniem się roszczenia o zapłatę kwoty 19 zł. W ocenie Sądu czynności powodów nie są sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, z prawem ani nie zmierzają do obejścia prawa, a więc dopuszczalne. Wobec skutecznego cofnięcia powództwa przez powodów, Sąd na podstawie art. 355 w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. umorzył postępowania co do żądania zapłaty na rzecz powodów kwoty 19 zł oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot 12.549,86 zł i 7.216,33 CHF za okres od dnia 01.01.2021 r. do 30.11.2021 r., o czym orzekł jak w **punkcie III sentencji wyroku.**

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. poprzez obciążanie pozwanego obowiązkiem ich zwrotu na rzecz powodów w całości. Powodowie ulegli swemu żądaniu w nieznacznym zakresie tj. co do kwoty 19 zł oraz odnośnie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 12.549,86 zł i 7.216,33 CHF za okres od dnia 01.01.2021 r. do 30.11.2021 r. oraz od kwoty 33.209,47 zł i 9.403,22 CHF od dnia 01.12.2021 r. do 30.10.2023 r.

Koszty procesu po stronie powodowej obejmowały:

- przed sądem I instancji: uiszczoną opłatę od pozwu (1.000 zł), opłatę za pełnomocnictwa (17 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (advokata) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (5.400 zł),
- przed sądem II instancji: uiszczoną opłatę od apelacji (1.000 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (advokata) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (4.050 zł).

O odsetkach od zasądzonych kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.

Z tego względu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.467 zł, o czym orzekł jak w **punkcie IV sentencji wyroku.**